

## **Samenvattend overzicht van het artikel**

Sinds het Klimaatakkoord in Parijs (2015) en de wereldbrief van paus Franciscus *Laudato Si. Over de zorg voor het gemeenschappelijk huis* is de noodzaak voor de zorg voor de aarde stevig toegenomen.

**Ommakeer.** Europa wil met zijn 'New Green Deal' het eerste klimaat neutrale continent worden in 2050. Concrete maatregelen daartoe zijn in voege. Ook Ecokerk is sinds 2005 actief. Maar dat betekent niet dat we persoonlijk ontslagen zijn van eigen inspanningen.

**Groen, sociaal, corebusiness?** *Laudato Si* is de 'groene' encycliek van de Paus die vanuit de Bijbel de dringende actuele wereldproblemen rond 'zorgzame natuur' weet te vertolken. De **realiteit** dwingt ons zegt Franciscus het leven voor de toekomstige generaties veilig te stellen. Zijn wereldbrief draagt als titel **Geprezen zijt Gij!**, de beginwoorden van het Zonnelied van Franciscus van Assisi. De verwondering en de vreugde om de schepping mogen ons niet blind maken voor de uitdagingen. Vanuit diverse bronnen onderstreept de paus de ernst en de nood om ons persoonlijk in te zetten zodat er een nieuwe toekomst mogelijk wordt.

**Integrale ecologie'** betekent dat de zorg voor het milieu hand in hand gaat met de strijd tegen armoede en onrecht. Ook in de scheppingsverhalen uit de Bijbel wordt de verbondenheid met God, met de naaste én met de aarde benadrukt. Als die drie vitale relaties worden verbroken, volgt vernieling door oorlog, geweld, verwaarlozing van de zwaksten en bedreiging van het milieu. Het is fout te denken dat de mens, geschapen naar Gods beeld, een mandaat heeft om over de aarde te heersen of gerechtigd zou zijn tot een absolute overheersing van de andere schepselen.

Kan het **rentmeesterschap** inspirerend zijn voor het 'bewerken en zorgen' voor de schepping? Alleen als het gekoppeld wordt aan een dienend heersen, zoals dit van een rentmeester gevraagd wordt. Het beeld van de rentmeester suggereert onvermijdelijk dat de mens de baas zou zijn over de natuurlijke wereld en tot groei en winst moet leiden. Maar wij zijn geen einddoel van de andere schepselen.

"Allemaal gaan ze (= de schepselen) vooruit, samen met en door ons, naar een gezamenlijk doel, dat God is, in een transcendente volheid waar de verrezen Christus alles omarmt en verlicht" (LS 83. .

Horen wij de **schreeuw van de aarde én van de armen?** Als alles met elkaar verbonden is en van elkaar afhankelijk, dan dienen wij de aarde te zien als een *gemeenschappelijk huis*. Welnu, iedereen heeft recht op de vruchten van het gemeenschappelijke erfgoed dat de aarde is. Zorg voor de schepping vraagt om meer rechtvaardigheid, een andere economie, een andere visie op vooruitgang en welzijn. Dat alles met elkaar verbonden is moet dieper in ons doordringen. Bruno Latour: "We hebben zo lang gedacht dat de natuur vooral uit dingen bestond, maar we zien nu dat de natuur niet stabiel is, dat de organismen retro-ageren op het 'in bezit nemen van alles' door de mens." Wij zijn als 'aardbewoners' samen met veel

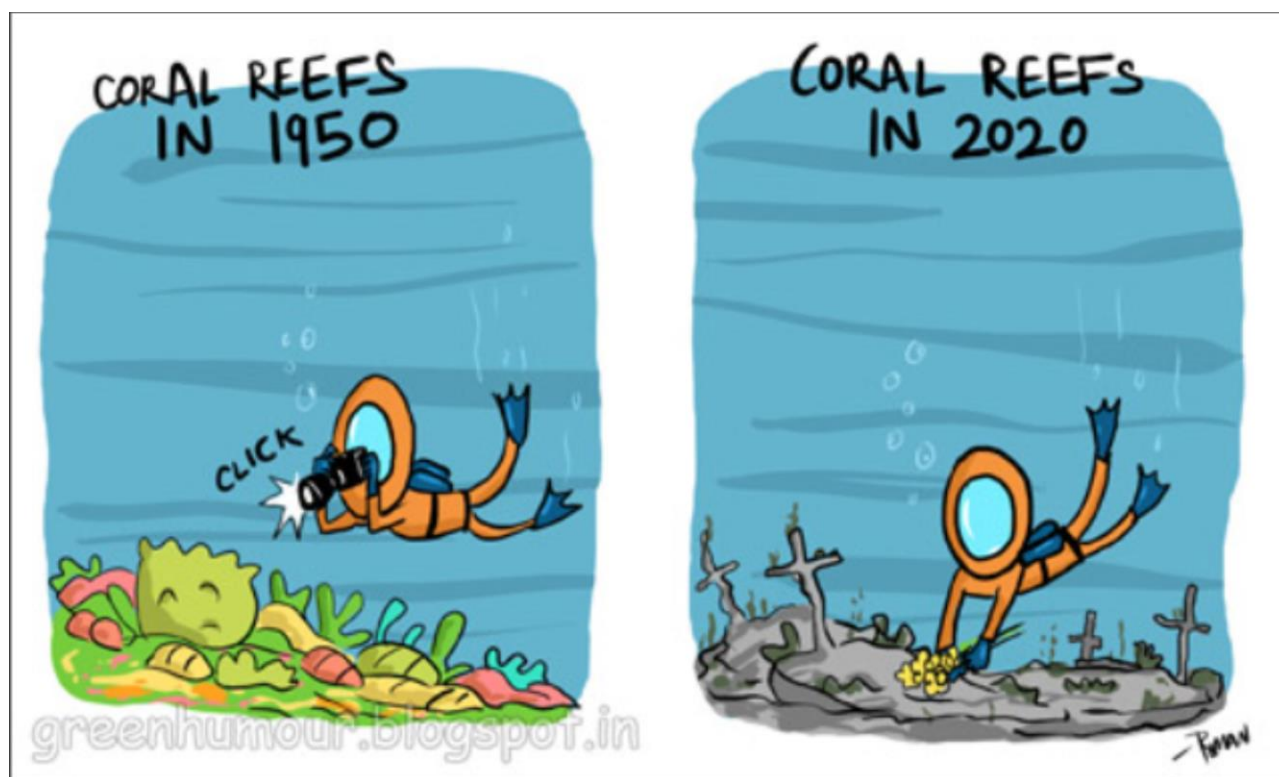
andere aardbewoners. Onze roeping als christen om handen en voeten te geven aan Gods werk, vormt een wezenlijk onderdeel van een deugdzaam bestaan. **Ecokerk** noemt schepping geen voltooid verleden tijd, maar wel de onvoltooide tegenwoordige tijd. Wij hebben te werken aan en met 'moeder aarde' om samen een gastvrij huis te creëren voor elk mens.

## 2 Methodische aanwijzingen

- \* De problematiek die in dit artikel wordt opgeroepen is enorm veel omvattend. Het is goed ons te concentreren op: Wat kunnen wij, als christenen bewust van onze roeping en verantwoordelijkheid, doen om de aarde leefbaar te houden voor onszelf en voor de toekomstige generaties; En dit niet alleen voor volkeren in welstand, maar voor de acht (straks tien?) miljard bewoners van onze aarde. De vragen bij het artikel gaan in die zin.
- \* Onder nr. 3 maak ik duidelijk welk perspectief we best kiezen.
- \* Voor wie zich in de ruimere problematiek voor zichzelf verdiepen: zie bibliografie.

## 3 'Twee manieren om met dit onderwerp om te gaan

### A Constatierend - niets aan te doen - cynisch



*Je kan op veel vlakken de rampzalige situatie van natuurfenomenen in 70 jaar tijd vergelijken, zoals de teleurgang van veel koraalriffen in de cartoon*

hierboven. Je wordt je bewust van de reële ramp die zich afspeelt. Je staat ervoor: er is niets aan te doen. Tenzij het enige wat je denkt dat je overblijft – ‘bloemen’ neerleggen op het vergane, dode eiland... Veel cynischer kan het niet.

**B Bewust omgaan met wat je zelf kan doen, dit ontdekken, anderen ertoe aansporen en proberen zelf zo consequent mogelijk te zijn.**



(Je zou dit even goed kunnen uitwerken in verband met verkeer en hoe je je verplaatst of in verband met aan nieuwe vormen van landbouw doen...). Op die wijze open je perspectief op verantwoord handelen. Er is toekomst voor onze planeet en voor de hele mensengemeenschap. Christenen staan daar niet los van.

*De Standaard* titelde in grote, vette letters op de voorpagina van 30

mei II. “Eén op de drie mensen wereldwijd woont eind deze eeuw op een ‘onleefbare’ plek.” Daaronder, in 3x kleinere letter: MIGRATIE: Door de klimaatverandering wonen tegen 2090 miljarden mensen in gebieden waar de hitte ‘onhoudbaar’ is. Scherpe emissiereducties kunnen hun dat lot besparen.

Aan jou te raden wat er overblijft van dit uitermate interessant artikel van Ine Ressort bij de ‘vluchtige lezer’ die gewoon maar de titels leest en zich de moeite niet getroost om de tekst door te nemen en de twee ondersteunende schema’s. Beide schema’s gaan over *Blootstelling aan extreme hitte, Scenario 2070* bij 1,5° klimaatopwarming (overeengekomen in Parijs) en bij 2,7 ° opwarming die wel eens de realiteit zou kunnen zijn. *Ik heb de tekst van dit artikel als bijlage 2 opgenomen.* Doe je de moeite om dat artikel te lezen, dan zal je zelf ervaren hoe misleidend de hoofdtitel is en welke negatieve nasmaak hij laat bij wie vluchtig, half en half zijn krant doorbladert. Het artikel is een samenvatting van een recente wetenschappelijke studie door Britse en

Chinese wetenschappers en geeft duidelijk ook aan hoe de 'ramp' (gedeeltelijk) kan voorkomen worden. Meer dan ooit is het belangrijk dat berichtgeving de reële hoop en een mogelijk haalbaar toekomstperspectief niet alleen voor de 'kleine lettertjes' reserveert! Maar goed, wie aandachtig leest kan een realistisch perspectief ontdekken!

#### **4 Er is iets aan te doen, ook door ons!**

Internet staat vol van haalbare tips om milieubewuster te leven. Ik vond binnen de minuut deze 19 tips op [tips voor milieuverantwoord te leven - Zoeken \(bing.com\)](#) . Het moet nà ons niet de zondvloed worden!!!

1. Neem eens wat vaker de fiets of het openbaar vervoer.
2. Gebruik de trap.
3. Trek een dikke trui aan.
4. LED verlichting is duurzaam én zuinig.
5. Laat verlichting niet onnodig branden.
6. Douche wat minder lang.
7. Screensavers voor je computer.
8. Bespaar op toilet water.
9. Gebruik de wasmachine op een lagere temperatuur.
10. Huishoudelijke apparatuur met een laag energieverbruik.
11. Vervang standby door volledig uit.
12. Haal ongebruikte adapters uit het stopcontact.
13. Woningisolatie bespaart energieverbruik.
14. Zet 's avonds de verwarming lager.
15. Programmeerbare thermostaat.
16. Verspil minder warm water.
17. Vervang kranen die lekken.
18. Biologisch afbreekbare schoonmaakmiddelen.
19. Begin met recyclen.

#### **5 Bibliografie (heel beperkt)**

- Geprezen zijt Gij! Laudato Si!, encycliek paus Franciscus, Licap, 2015, 168 p. Een uniek document.

-Bekijk het geestig youtube filmpje (3') dat de problematiek goed oproept. [MAN - YouTube](#)

- Bekijk het interessante interview (12)' van Bernard De Cock met Trees Van Montfoort die een boek schreef over Groene theologie (DominicantenTV): [Trees van Montfoort : Een persoonlijk parcours - YouTube](#) Heel interessant hoe zij in haar leven als christen rond deze problematiek geëvolueerd is.

- Geert Noels, Kristof Eggermont & Yanaika Denoyelle, Klimaatschok. 20 oplossingen voor overheid, bedrijven en burgers in België, Lannoo, 2022.

Op de achterflap vind je een goede omschrijving van de inhoud van dit wetenschappelijk studieboek:



*Om aan de Europese klimaatambities tegemoet te komen, heeft België nog maar 28 jaar om volledig klimaatneutraal te worden. Concreet betekent dat zo'n 115 miljoen ton minder CO<sub>2</sub>-uitstoot. De klok tikt, maar in De klimaatschok tonen Geert Noels en zijn team van Econopolis dat het kan. Samen met een panel van klimaatexperts berekenden zij de impact van twintig realistische klimaatoplossingen: van technologische preciselandbouw over nieuwe vormen van kernenergie tot het hergebruik van industriële restwarmte via warmtenetten. Vooruitgang is niet het probleem, maar net de oplossing. De vindingrijkheid en wilskracht van de mens kan veel problemen oplossen. Dankzij die twintig oplossingen kunnen we tegen 2030 jaarlijks 67 miljoen ton CO<sub>2</sub>-uitstoot vermijden. Tegen 2050 moet het lukken om onze broeikasgasuitstoot naar nul te brengen. Daar is wel moed en creativiteit voor nodig – van de overheid, de bedrijfswereld en de burgers. Dit boek biedt inspiratie en concrete handvatten, om tot klimaatoplossingen te komen en voor iedereen een betere omgeving te creëren. Nemen we geen actie, dan zetten we klimaatfenomenen in gang die we niet meer kunnen terugdraaien. De schadelijke effecten zouden niet enkel onze natuur overhoopgooien, maar ook een grote menselijke en economische weerslag hebben. Ons land moet zich aanpassen om op wereldschaal de klimaatimpact te verkleinen, maar ook om onszelf te beschermen tegen hitte, droogte, stormen en overstromingen. Achter elke uitdaging schuilt een opportuniteit. De twintig oplossingen in dit boek beschermen het klimaat en de natuur, verhogen de biodiversiteit en zorgen bovendien voor meer welvaart, comfort en leefbaarheid.*

## **6 Suggesties voor een gebedsmoment**

*Geïnspireerd op de Laudato Si – viering 2022 van de zusters Dominicanessen H. Familie Neerbosch (Ned.)*

*Breng eventueel mee: Z.J. 768 (Op de CD Door de wereld gaat een lied 11/1/07). Wij reizen rusteloos.*

*Download de liederen die je zal gebruiken eventueel vooraf op je laptop.*

### **1 Hymne Gezegend die de wereld scheidt**

**Hymne** *op de melodie van b.v. Z.J. 529 Gij dienaars aan de Heer gewijd. Andere melodieën, zijn ook mogelijk. Geen opname hier.*

Gezegend die de wereld scheidt,  
de dag uit nacht tot leven wekt,  
het licht der zon roept en de maan,  
de sterren om op wacht te staan.

Gezegend die een woonplaats maakt  
voor wat beweegt en ademhaalt,  
de dieren in het vrije veld,  
de vogels in hun zingend spel.

Gezegend die de aarde maakt,  
de grenzen van de zee bewaakt,  
ontluiken doet het jonge groen,  
de kleurenpracht van elk seizoen.

Gezegend die de mensen roept  
in liefde, vruchtbaarheid en moed  
om voor elkander te bestaan  
in eerbied voor zijn grote naam.

Gezegend zijt Gij om uw Woord  
dat ons tot vrede heeft bekoord,  
tot leven dat van lijden weet  
en liefde die geen einde heeft.

Gezegend zijt Gij om de Geest  
die van de aanvang is geweest:  
de adem die ons gaande houdt  
en in het eind in u behoudt.

## **2 Mt. 16, 1-4** (rustig voorlezen)

Op een dag kwamen de farizeeën en de sadduceeën naar Jezus toe. Ze wilden hem op de proef stellen, en daarom vroegen ze hem om hun een teken uit de hemel te laten zien. Hij antwoordde: 'Als het avond wordt, zeggen jullie: "Het wordt mooi weer, want de lucht is vuurrood." En 's morgens: "Het wordt vandaag winters en regenachtig, want de lucht is vuurrood maar dreigend." De aanblik van de lucht kunnen jullie beoordelen, maar de tekenen van de tijd niet. Een verdorven en ontrouwe generatie blijft om een teken vragen, maar ze zullen geen ander teken krijgen dan het teken van Jona.' Daarna ging Jezus weg en liet hen achter.

*Ook in onze tijd willen sommigen de overduidelijke tekenen van klimaatverandering, groeiende migratie als gevolg ervan en de spanningen die dit wereldwijd teweegbrengt niet zien. Ze negeren ze.*

*We zijn ons bewust dat we met open blik de werkelijkheid in de ogen moeten zien en de mogelijkheden van de wetenschappen om antwoorden te zoeken, niet mogen onderschatten. Als christen verbonden met alle mensen van goede wil, zullen we de hoop levend houden dat wereldwijd mensen zich bewust zijn dat er maar één wereld is, één gezamenlijk wereldhuis waar mens, dier, plant en natuur in respect voor elkaar kunnen overleven.*

## **3 Voorbeden** Telkens antwoorden: Heer onze God, wij bidden U verhoor ons.

- \* God, geef dat wij uw schepping respecteren en koesteren.
- \* God, zegen al uw schepselen als tekens van uw wonderbaarlijke liefde.
- \* God, help ons een einde te maken aan het lijden van de armen die meer dan wie ook, slachtoffer zijn van de milieuproblematiek.
- \* God, help ons om onze technologische inventiviteit in te zetten om de schade te herstellen die wij hebben aangericht op aarde en om onze natuurlijke leefomgeving, uw gave, te beschermen.

## **4 Je kan afsluiten door het bekende lied van Louis Neefs te beluisteren.**

[Laat ons een bloem.....\(\(lied Louis Neefs\)\) - YouTube](#) (klik op de link)

Aan- en opmerkingen aan [guido.debonnet@skynet.be](mailto:guido.debonnet@skynet.be)